

Розділ 3. ВСТУП ДО МАТЕМАТИЧНОГО АНАЛІЗУ

Практичне заняття № 3.1

КОМПЛЕКСНІ ЧИСЛА

1. Комплексні числа.
2. Дії над комплексними числами в алгебраїчній формі.
3. Дії над комплексними числами в тригонометричній формі.

1. Комплексні числа

а) Алгебраїчна форма

Комплексним числом називається вираз виду $z = a + bi$, де a, b – дійсні числа,

$$i \text{ – уявна одиниця } (i^2 = -1).$$

Числа $a + bi$ та $a - bi$ називаються спряженими.

Числа $z_1 = a_1 + b_1i$ та $z_2 = a_2 + b_2i$ рівні між собою, коли рівні відповідно їх дійсні частини і коефіцієнти при уявних частинах.

Кожному комплексному числу $z = a + ib$ можна поставити у відповідність точку $M(a, b)$ координатної площини (рис. 1).

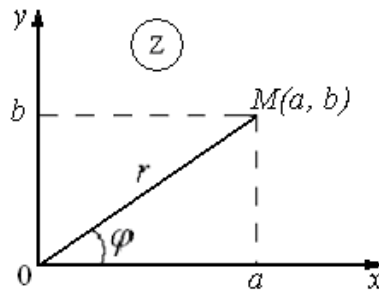

Рис. 1

б) Тригонометрична форма

В тригонометричній формі комплексне число записується у вигляді

$z = r(\cos \varphi + i \sin \varphi)$, де $r = |z| = \sqrt{a^2 + b^2}$ – модуль комплексного числа,

$\varphi = \arg z = \arctg \frac{b}{a}$ – аргумент числа z , при цьому
$$\begin{cases} a = r \cos \varphi; \\ b = r \sin \varphi. \end{cases}$$

2. Дії над комплексними числами в алгебраїчній формі.

Нехай $z_1 = a_1 + b_1i$ та $z_2 = a_2 + b_2i$. Тоді:

- 1) $z_1 \pm z_2 = (a_1 \pm a_2) + (b_1 \pm b_2)i$;
- 2) $z_1 \cdot z_2 = (a_1 \cdot a_2 - b_1 \cdot b_2) + (b_1 a_2 + a_1 b_2)i$;
- 3) $\frac{z_1}{z_2} = \frac{\overline{z_1 \cdot z_2}}{z_2 \cdot \overline{z_2}} = \frac{a_1 \cdot a_2 + b_1 \cdot b_2}{a_1^2 + b_1^2} + \frac{b_1 a_2 - a_1 b_2}{a_1^2 + b_1^2} i$;

3. Дії над комплексними числами в тригонометричній формі.

Нехай $z_1 = r_1(\cos \varphi_1 + i \sin \varphi_1)$ та $z_2 = r_2(\cos \varphi_2 + i \sin \varphi_2)$. Тоді:

- 1) $z_1 \cdot z_2 = r_1 \cdot r_2(\cos(\varphi_1 + \varphi_2) + i \sin(\varphi_1 + \varphi_2))$;
- 2) $\frac{z_1}{z_2} = \frac{r_1}{r_2}(\cos(\varphi_1 - \varphi_2) + i \sin(\varphi_1 - \varphi_2))$;
- 3) $z^n = [r(\cos \varphi + i \sin \varphi)]^n = r^n(\cos n\varphi + i \sin n\varphi)$ - формула Муавра
- 4) $\sqrt[n]{z} = \sqrt[n]{r(\cos \varphi + i \sin \varphi)} = \sqrt[n]{r}(\cos \frac{\varphi + 2\pi k}{n} + i \sin \frac{\varphi + 2\pi k}{n}), \quad k = \overline{0, n-1}$

Задача 1. Розв'язати рівняння:

1) $x^2 + 4x + 5 = 0$;

Розв'язання: Дане рівняння не має дійсних коренів, але має комплексні:

$$D = 16 - 20 = -4 < 0 \quad \Rightarrow \quad x_{1,2} = \frac{-4 \pm 2i}{2} = -2 \pm i;$$

Отже, маємо два комплексних кореня: $x_1 = -2 + i$, $x_2 = -2 - i$.

Відповідь: $x_{1,2} = -2 \pm i$;

2) $(x+1)^4 + 36 = 0$.

Розв'язання: Рівняння має чотири корені:

Дійсно, $(x+1)^4 + 36 = 0 \Rightarrow (x+1)^4 = -36 \Rightarrow (x+1)^2 = \pm 6i$.

Тоді $(x+1)^2 = 6i$, або $(x+1)^2 = -6i$.

Подамо праву частину даних рівнянь у вигляді $(a+bi)^2$, для цього розв'яжемо наступне рівняння: $(a+bi)^2 = 6i \Rightarrow a^2 + 2abi - b^2 = 6i$.

Прирівняємо дійсну частину до дійсної, а уявну до уявної отримаємо систему:

$$\left\{ \begin{array}{l} 2ab = 6 \\ a^2 - b^2 = 0 \end{array} \right. ; \quad \left\{ \begin{array}{l} a = \frac{3}{b} \\ \left(\frac{9}{b^2} \right) - b^2 = 0 \end{array} \right. ; \quad \left\{ \begin{array}{l} a = \frac{3}{b} \\ b^4 = 9 \end{array} \right. ; \quad \left\{ \begin{array}{l} a = \frac{3}{b} \\ b = \pm\sqrt{3} \end{array} \right. ; \quad \left\{ \begin{array}{l} b_1 = \sqrt{3} \\ a_1 = \sqrt{3} \\ b_2 = -\sqrt{3} \\ a_2 = -\sqrt{3} \end{array} \right. .$$

Отже отримаємо: $z_1 = \sqrt{3} + i\sqrt{3}$, $z_2 = -\sqrt{3} - i\sqrt{3}$, тоді

$$\begin{array}{l} x+1 = \sqrt{3} + i\sqrt{3}; \\ x = (-1 + \sqrt{3}) + i\sqrt{3}. \end{array} \quad \text{або} \quad \begin{array}{l} x+1 = -\sqrt{3} - i\sqrt{3}; \\ x = (-1 - \sqrt{3}) - i\sqrt{3}. \end{array}$$

Розглянемо тепер рівняння $(x+1)^2 = -6i$, тоді $(a+bi)^2 = -6i \Rightarrow a^2 + 2abi - b^2 = -6i$. Прирівняємо дійсну частину до дійсної, а уявну до уявної отримаємо наступну систему.

$$\left\{ \begin{array}{l} 2ab = -6 \\ a^2 - b^2 = 0 \end{array} \right. ; \quad \left\{ \begin{array}{l} a = \frac{-3}{b} \\ \left(\frac{9}{b^2} \right) - b^2 = 0 \end{array} \right. ; \quad \left\{ \begin{array}{l} a = \frac{-3}{b} \\ b^4 = 9 \end{array} \right. ; \quad \left\{ \begin{array}{l} a = \frac{-3}{b} \\ b = \pm\sqrt{3} \end{array} \right. ; \quad \left\{ \begin{array}{l} b_1 = \sqrt{3} \\ a_1 = -\sqrt{3} \\ b_2 = -\sqrt{3} \\ a_2 = \sqrt{3} \end{array} \right. .$$

Отже: $z_1 = -\sqrt{3} + i\sqrt{3}$, $z_2 = \sqrt{3} - i\sqrt{3}$, тоді

$$\begin{array}{l} x+1 = \sqrt{3} + i\sqrt{3}; \\ x = (-1 + \sqrt{3}) + i\sqrt{3}. \end{array} \quad \text{або} \quad \begin{array}{l} x+1 = -\sqrt{3} - i\sqrt{3}; \\ x = (-1 - \sqrt{3}) - i\sqrt{3}. \end{array}$$

Відповідь: $x_{1,2} = (-1 + \sqrt{3}) \pm i\sqrt{3}$, $x_{3,4} = (-1 - \sqrt{3}) \pm i\sqrt{3}$.

Задача 2. Знайти x і y , вважаючи їх за дійсні:

$$1) (3x - i)(2 + i) + (x - iy)(1 + 2i) = 5 + 6i; \quad 2) (x + iy)(a - ib) = i^5 \quad |a| \neq |b|, \quad a, b \in \mathbb{R}.$$

$$\text{Відповідь: } 1) x = \frac{20}{17}, \quad y = -\frac{36}{17}; \quad 2) x = -\frac{b}{a^2 + b^2}, \quad y = -\frac{a}{a^2 + b^2}.$$

Задача 3. Розв'язати рівняння.

$$1) 4x^2 + 9 = 0; \quad 2) (x+1)^4 - 16 = 0; \quad 3) (x+1)^4 + 16 = 0;$$

$$4) x^2 - (3 + 2i)x + (5 - 5i) = 0; \quad 5) (3 + i)x^2 + (1 + i)x - 6i = 0;$$

$$6) x^4 + 5x^2 - 36 = 0; \quad 7) x^4 - (1 + i)x^2 + 2(1 + i) = 0.$$

$$\text{Відповідь: } 1) \pm \frac{3}{2}i; \quad 2) 1, -3, -1 \pm 2i; \quad 3) (-1 + \sqrt{2}) \pm i\sqrt{2}, (-1 - \sqrt{2}) \pm i\sqrt{2};$$

$$4) 2+i, 1+3i; \quad 5) 1+i, -\frac{1}{5}(6+3i); \quad 6) \pm 2, \pm 3i;$$

$$7) \pm(1+i), \pm \sqrt[4]{2} \left(\cos \frac{\pi}{8} - i \sin \frac{\pi}{8} \right).$$

Задача 4. Подати комплексні числа в тригонометричній формі

1) $-i$;

Розв'язання: Дане число $z = a + bi$ запишемо у вигляді $z = r(\cos \varphi + i \sin \varphi)$.

Для $z = -i$ маємо, $a = 0$ $b = -1$.

Знайдемо $r = \sqrt{a^2 + b^2} = \sqrt{0^2 + (-1)^2} = 1$ для $a = 0, b < 0, \varphi = -\frac{\pi}{2}$, тоді

запишемо, $z = 1 \left(\cos \left(-\frac{\pi}{2} \right) + i \sin \left(-\frac{\pi}{2} \right) \right) = \cos \left(-\frac{\pi}{2} \right) + i \sin \left(-\frac{\pi}{2} \right)$.

Відповідь: $\cos \left(-\frac{\pi}{2} \right) + i \sin \left(-\frac{\pi}{2} \right)$.

2) $\sqrt{3} - i$;

Розв'язання: Для $z = -i$ маємо, $a = \sqrt{3}, b = -1$.

Отже, $r = \sqrt{\sqrt{3}^2 + (-1)^2} = \sqrt{3+1} = \sqrt{4} = 2$. $\varphi = \operatorname{arctg} \frac{-1}{\sqrt{3}} = -\frac{\pi}{6}$.

Тоді $z = \sqrt{3} - i = 2 \left(\cos \left(-\frac{\pi}{6} \right) + i \sin \left(-\frac{\pi}{6} \right) \right)$.

Відповідь: $2 \left(\cos \left(-\frac{\pi}{6} \right) + i \sin \left(-\frac{\pi}{6} \right) \right)$.

3) $-\cos \varphi - i \sin \varphi$.

Розв'язання: Згідно формул зведення $-\cos \varphi = \cos(\pi + \varphi)$,
 $-\sin \varphi = \sin(\pi + \varphi)$, тоді $-\cos \varphi - i \sin \varphi = \cos(\pi + \varphi) + i \sin(\pi + \varphi)$.

Відповідь: $\cos(\pi + \varphi) + i \sin(\pi + \varphi)$.

Задача 5. Подати комплексні числа в тригонометричній формі

1) $\sqrt{2} - \sqrt{2}i$; 2) i ; 3) $1 - \sqrt{3}i$; 4) $-1 - \sqrt{3}i$;
 5) $-1 + i$; 6) $-1 - i$; 7) $-\cos \varphi + i \sin \varphi$; 8) $\sin \varphi - i \cos \varphi$.

Відповіді: 1) $2 \left(\cos \left(-\frac{\pi}{4} \right) + i \sin \left(-\frac{\pi}{4} \right) \right)$; 2) $\cos 0 + i \sin 0$;

$$\begin{aligned}
 3) & 2\left(\cos\left(-\frac{\pi}{3}\right) + i\sin\left(-\frac{\pi}{3}\right)\right); & 4) & 2\left(\cos\left(\frac{4\pi}{3}\right) + i\sin\left(\frac{4\pi}{3}\right)\right); \\
 5) & \sqrt{2}\left(\cos\frac{3\pi}{4} + i\sin\frac{3\pi}{4}\right); & 6) & \sqrt{2}\left(\cos\frac{5\pi}{4} + i\sin\frac{5\pi}{4}\right); \\
 7) & \cos(\pi - \varphi) + i\sin(\pi - \varphi); & 8) & \cos\left(\frac{3\pi}{2} + \varphi\right) + i\sin\left(\frac{3\pi}{2} + \varphi\right).
 \end{aligned}$$

Задача 6. Обчислити вираз $\frac{(-1+i\sqrt{3})^{15}}{(1-i)^{18}} + \frac{(-1-i\sqrt{3})^{15}}{(1+i)^{18}}$.

Розв'язання:

Розв'яжемо даний приклад двома способами, безпосереднім обчисленням та записавши числа в тригонометричній формі.

Перший спосіб.

$$\begin{aligned}
 & \frac{(-1+i\sqrt{3})^{15}}{(1-i)^{18}} + \frac{(-1-i\sqrt{3})^{15}}{(1+i)^{18}} = \frac{\left((-1+i\sqrt{3})^2\right)^7 (-1+i\sqrt{3})}{\left((1-i)^2\right)^9} + \frac{\left((-1-i\sqrt{3})^2\right)^7 (-1-i\sqrt{3})}{\left((1+i)^2\right)^9} = \\
 & = \frac{(1-i2\sqrt{3}-3)^7 (-1+i\sqrt{3})}{(1-2i-1)^9} + \frac{(1+i2\sqrt{3}-3)^7 (-1-i\sqrt{3})}{(1+2i-1)^9} = \\
 & = \frac{(-2-i2\sqrt{3})^7 (-1+i\sqrt{3})}{(-2i)^9} + \frac{(-2+i2\sqrt{3})^7 (-1-i\sqrt{3})}{(2i)^9} = \\
 & = \frac{(-2)^7 (1+i\sqrt{3})^7 (-1+i\sqrt{3})}{(-2)^9 (i^2)^4 i} - \frac{2^7 (-1+i\sqrt{3})^7 (1+i\sqrt{3})}{2^9 (i^2)^4 i} = \\
 & = \frac{(1+i\sqrt{3})^7 (-1+i\sqrt{3})}{4i} - \frac{(-1+i\sqrt{3})^7 (1+i\sqrt{3})}{4i} = \\
 & = \frac{(1+i\sqrt{3})(-1+i\sqrt{3})\left(\left((1+i\sqrt{3})^2\right)^3 - \left((-1+i\sqrt{3})^2\right)^3\right)}{4i} = \\
 & = \frac{(-1-3)\left((1+i2\sqrt{3}-3)^3 - (1-i2\sqrt{3}-3)^3\right)}{4i} = i\left((-2+i2\sqrt{3})^3 - (-2-i2\sqrt{3})^3\right) = \\
 & = -8i\left((1-i2\sqrt{3}-3)(1-i\sqrt{3}) - (1+i2\sqrt{3}-3)(1+i\sqrt{3})\right) = \\
 & = 16i\left((1+i\sqrt{3})(1-i\sqrt{3}) - (1+i\sqrt{3})(1-i\sqrt{3})\right) = 16i(1+3-1-3) = 0
 \end{aligned}$$

Другий спосіб. Перепишемо кожне число в тригонометричній формі.

$$-1+i\sqrt{3} = 2\left(\cos\frac{2\pi}{3} + i\sin\frac{2\pi}{3}\right); \quad -1-i\sqrt{3} = 2\left(\cos\frac{4\pi}{3} + i\sin\frac{4\pi}{3}\right);$$

$$1 - i = \sqrt{2} \left(\cos \frac{7\pi}{4} + i \sin \frac{7\pi}{4} \right); \quad 1 + i = \sqrt{2} \left(\cos \frac{\pi}{4} + i \sin \frac{\pi}{4} \right).$$

Тоді використавши формулу Муавра отримаємо:

$$\begin{aligned} \frac{(-1+i\sqrt{3})^{15}}{(1-i)^{18}} + \frac{(-1-i\sqrt{3})^{15}}{(1+i)^{18}} &= \frac{2^{15} \left(\cos \frac{15 \cdot 2\pi}{3} + i \sin \frac{15 \cdot 2\pi}{3} \right)}{2^9 \left(\cos \frac{18 \cdot 7\pi}{4} + i \sin \frac{18 \cdot 7\pi}{4} \right)} + \frac{2^{15} \left(\cos \frac{15 \cdot 4\pi}{3} + i \sin \frac{15 \cdot 4\pi}{3} \right)}{2^9 \left(\cos \frac{18\pi}{4} + i \sin \frac{18\pi}{4} \right)} = \\ &= \frac{2^{15} (\cos 10\pi + i \sin 10\pi)}{2^9 \left(\cos \frac{63\pi}{2} + i \sin \frac{63\pi}{2} \right)} + \frac{2^{15} (\cos 20\pi + i \sin 10\pi)}{2^9 \left(\cos \frac{9\pi}{2} + i \sin \frac{9\pi}{2} \right)} = \frac{2^{15}}{2^9 i} + \frac{2^{15}}{2^9 (-i)} = 0. \end{aligned}$$

Як бачимо коли необхідно підносити до степеня або добувати корені це зручно робити подавши число в тригонометричній формі.

Відповідь: 0.

Задача 7. Обчислити:

$$\begin{aligned} 1) (2+3i)(3-i) + (1+2i)^2; & \quad 2) \frac{1}{1+4i} + \frac{1}{4-i}; & \quad 3) \frac{(-3+2i)^2}{(1+i)^3} + 2i - 5; \\ 4) \frac{(-1+i)^3 - (2+i)^3}{(1-2i)^2}; & \quad 5) (3-\sqrt{3}i)^6; & \quad 6) \left(\frac{1+i\sqrt{3}}{1+i} \right)^{40}. \end{aligned}$$

Відповідь: 1) $6+11i$; 2) $\frac{5}{17} - \frac{3}{17}i$; 3) $-\frac{13}{4} + \frac{25}{4}i$; 4) $\frac{9}{25}(4+3i)$; 5) -1728 ;
6) $-2^{19}(1-i\sqrt{3})$

Задача 8. Розв'язати рівняння:

$$1) x^4 + 1 = 0.$$

Розв'язання: $x^4 + 1 = 0 \Rightarrow x^4 = -1 \Rightarrow x = \sqrt[4]{-1}$.

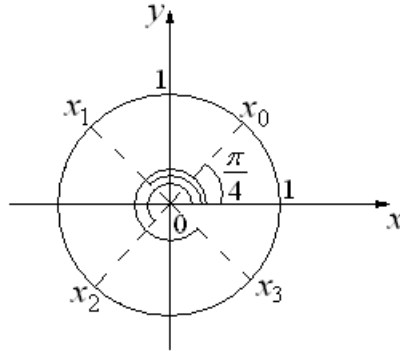
Подамо число -1 в тригонометричній формі $-1 = 1(\cos \pi + i \sin \pi)$ та скористаємось формулою $\sqrt[n]{r}(\cos \varphi + i \sin \varphi)$, тоді, $x = \sqrt[4]{1}(\cos \pi + i \sin \pi)$

$$x = \sqrt[4]{1} \left(\cos \frac{\pi + 2\pi k}{4} + i \sin \frac{\pi + 2\pi k}{4} \right), \quad k = \overline{0, 3}.$$

$$k=0 \quad x_0 = \cos \frac{\pi}{4} + i \sin \frac{\pi}{4} = \frac{\sqrt{2}}{2} + i \frac{\sqrt{2}}{2}; \quad k=1 \quad x_1 = \cos \frac{3\pi}{4} + i \sin \frac{3\pi}{4} = -\frac{\sqrt{2}}{2} + i \frac{\sqrt{2}}{2};$$

$$k=2 \quad x_2 = \cos \frac{5\pi}{4} + i \sin \frac{5\pi}{4} = -\frac{\sqrt{2}}{2} - i \frac{\sqrt{2}}{2}; \quad k=3 \quad x_3 = \cos \frac{7\pi}{4} + i \sin \frac{7\pi}{4} = \frac{\sqrt{2}}{2} - i \frac{\sqrt{2}}{2}.$$

Зобразимо ці корені

Відповідь: $x_0 = \cos \frac{\pi}{4} + i \sin \frac{\pi}{4}; \quad x_1 = \cos \frac{3\pi}{4} + i \sin \frac{3\pi}{4}; \quad x_2 = \cos \frac{5\pi}{4} + i \sin \frac{5\pi}{4};$
 $x_3 = \cos \frac{7\pi}{4} + i \sin \frac{7\pi}{4}.$

2) $x^4 + i = 0.$

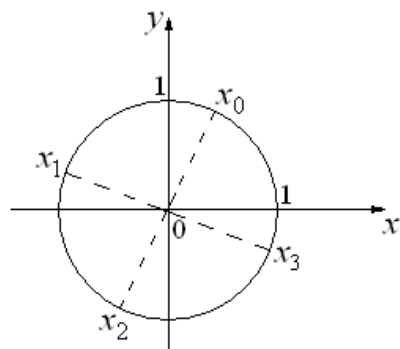
Розв'язання: $x^4 + i = 0 \Rightarrow x^4 = -i \Rightarrow x = \sqrt[4]{-i},$ подамо $-i$ в тригонометричній формі

$$-i = \cos \frac{3\pi}{2} + i \sin \frac{3\pi}{2}, \text{ тоді } x = \sqrt[4]{\cos \frac{3\pi}{2} + i \sin \frac{3\pi}{2}} \quad x = \cos \frac{\frac{3\pi}{2} + 2\pi k}{4} + i \sin \frac{\frac{3\pi}{2} + 2\pi k}{4},$$

$$k = \overline{0, 3}$$

$$k=0 \quad x_0 = \cos \frac{3\pi}{8} + i \sin \frac{3\pi}{8}; \quad k=1 \quad x_1 = \cos \frac{7\pi}{8} + i \sin \frac{7\pi}{8};$$

$$k=2 \quad x_2 = \cos \frac{11\pi}{8} + i \sin \frac{11\pi}{8}; \quad k=3 \quad x_3 = \cos \frac{15\pi}{8} + i \sin \frac{15\pi}{8}.$$

$$\begin{aligned} \text{Відповідь: } x_0 &= \cos \frac{3\pi}{8} + i \sin \frac{3\pi}{8}; & x_1 &= \cos \frac{7\pi}{8} + i \sin \frac{7\pi}{8}; \\ x_2 &= \cos \frac{11\pi}{8} + i \sin \frac{11\pi}{8}; & x_3 &= \cos \frac{15\pi}{8} + i \sin \frac{15\pi}{8}. \end{aligned}$$

Задача 9. Знайти всі значення кореня $\sqrt[3]{\frac{1-i}{\sqrt{3}+i}}$.

Розв'язання:

Представимо чисельник і знаменник підкореневого виразу в тригонометричній формі.

$$1-i = \sqrt{2} \left(\cos \frac{7\pi}{4} + i \sin \frac{7\pi}{4} \right); \quad \sqrt{3}+i = 2 \left(\cos \frac{\pi}{6} + i \sin \frac{\pi}{6} \right).$$

Використаємо формулу ділення комплексних чисел в тригонометричній формі, тоді отримаємо:

$$\begin{aligned} \sqrt[3]{\frac{1-i}{\sqrt{3}+i}} &= \sqrt[3]{\frac{\sqrt{2} \left(\cos \frac{7\pi}{4} + i \sin \frac{7\pi}{4} \right)}{2 \left(\cos \frac{\pi}{6} + i \sin \frac{\pi}{6} \right)}} = \sqrt[3]{\frac{1}{\sqrt{2}} \left(\cos \left(\frac{7\pi}{4} - \frac{\pi}{6} \right) + i \sin \left(\frac{7\pi}{4} - \frac{\pi}{6} \right) \right)} = \\ &= \sqrt[3]{\frac{1}{\sqrt{2}} \left(\cos \frac{19\pi}{12} + i \sin \frac{19\pi}{12} \right)}. \end{aligned}$$

Використаємо формулу вилучення кореня, маємо:

$$\sqrt[3]{\frac{1}{\sqrt{2}} \left(\cos \frac{19\pi}{12} + i \sin \frac{19\pi}{12} \right)} = \frac{1}{\sqrt[6]{2}} \left(\cos \frac{19\pi + 2\pi k}{12} + i \sin \frac{19\pi + 2\pi k}{12} \right), \quad k = 0, 1, 2.$$

Отримаємо три кореня: $k = 0, \quad \frac{1}{\sqrt[6]{2}} \left(\cos \frac{19\pi}{36} + i \sin \frac{19\pi}{36} \right);$

$$k = 1, \quad \frac{1}{\sqrt[6]{2}} \left(\cos \frac{43\pi}{36} + i \sin \frac{43\pi}{36} \right); \quad k = 2, \quad \frac{1}{\sqrt[6]{2}} \left(\cos \frac{67\pi}{36} + i \sin \frac{67\pi}{36} \right).$$

Відповідь: $\frac{1}{\sqrt[6]{2}} \left(\cos \frac{19\pi}{36} + i \sin \frac{19\pi}{36} \right); \quad \frac{1}{\sqrt[6]{2}} \left(\cos \frac{43\pi}{36} + i \sin \frac{43\pi}{36} \right);$

$$\frac{1}{\sqrt[6]{2}} \left(\cos \frac{67\pi}{36} + i \sin \frac{67\pi}{36} \right).$$

Задача 10. Знайти всі значення коренів:

$$1) \sqrt{-i}; \quad 2) \sqrt[3]{i}; \quad 3) \sqrt[6]{-27}; \quad 4) \sqrt[3]{-2+2i}; \quad 5) \sqrt[4]{2\sqrt{3}+2i}.$$

Відповідь: 1) $\pm \frac{\sqrt{2}}{2}(1-i)$; 2) $\cos\left(\frac{\pi}{6} + \frac{2\pi k}{3}\right) + i \sin\left(\frac{\pi}{6} + \frac{2\pi k}{3}\right)$, $k = 0, 1, 2$;

3) $\sqrt[3]{\cos\frac{(2k+1)\pi}{6} + i \sin\frac{(2k+1)\pi}{6}}$, $k = 0, 1, 2, 3, 4, 5$;

4) $\sqrt{2}\left(\cos\frac{(8k+3)\pi}{12} + i \sin\frac{(8k+3)\pi}{12}\right)$, $k = 0, 1, 2$;

5) $\sqrt{2}\left(\cos\frac{(12k+1)\pi}{24} + i \sin\frac{(12k+1)\pi}{24}\right)$, $k = 0, 1, 2, 3$.

Домашнє завдання

Задача 1. Знайти x і y , вважаючи їх за дійсні:

$$1) (3-i)x + y(1+3i) = 1-7i; \quad 2) 12((2x+1)(1+i) + (x+y)(3-2i)) = 17+6i.$$

Задача 2. Розв'язати рівняння:

$$1) 5x^2 + 8x + 4 = 0; \quad 2) 4x^2 - 2x + 1 = 0.$$

Задача 3. Обчислити:

$$1) \frac{(1+i)(3+i)}{3-i} - \frac{(1-i)(3-i)}{3+i}; \quad 2) \left(\frac{1+i}{1-i}\right)^3; \quad 3) \left(\frac{1+i\sqrt{3}}{1-i}\right)^{20}.$$

Задача 4. Знайти всі значення коренів:

$$1) \sqrt[8]{\frac{1+i}{\sqrt{3}-i}}; \quad 2) \sqrt[5]{(2-2i)^4}.$$